

ФАКТОРИ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ЕЛЕКТРОМОНТАЖНОГО ПІДПРИЄМСТВА

У статті розглянуті наукові підходи щодо визначення поняття конкурентоспроможності підприємства. Визначені ключові фактори конкурентоспроможності суб'єктів господарювання, зосереджена увага на їх групуванні за різними критеріями. Надана характеристика зовнішнього та внутрішнього середовища підприємства. Проведено аналіз зовнішніх та внутрішніх факторів, які впливають на конкурентоспроможність підприємства, що працює на ринку електромонтажних послуг в місті Одеса. Такий аналіз дає можливість дослідити не лише процеси перетворення, що протікають у внутрішньому середовищі підприємства, у тому числі і результати його діяльності, але й динаміку змін, що пов'язана із зовнішнім середовищем, в якому функціонує підприємство, для своєчасного й адекватного реагування на всі зміни, які відбуваються. Проведено SWOT-аналіз діяльності електромонтажної компанії «РА-КУРС ПЛЮС». За результатами аналізу впливу зовнішніх та внутрішніх факторів, виявлені сильні і слабкі сторони, загрози та можливості діяльності електромонтажного підприємства. Сформульовані подальші стратегії розвитку електромонтажного підприємства «РА-КУРС ПЛЮС», з метою ведення, в подальшому, ефективної господарської діяльності та підвищення рівня його конкурентоспроможності. Обґрунтовані фактори успіху досліджуваного підприємства. Визначені основні умови забезпечення конкурентоспроможності підприємства, яке проводить свою господарську діяльність на ринку електромонтажних послуг, та запропоновані головні заходи щодо підвищення конкурентоспроможності аналізованого підприємства. Для розробки загальної стратегії підвищення конкурентоспроможності електромонтажного підприємства «РА-КУРС ПЛЮС», запропоновано визначити результат фокусування на внутрішніх факторах конкурентоспроможності:

маркетингова діяльність; менеджмент; система управління; економічна безпека; репутація підприємства; фінансова, інноваційна та інвестиційна діяльність; корпоративна культура; кваліфікація персоналу; конкурентна стратегія.

Ключові слова: конкурентоспроможність, електромонтажне підприємство, зовнішні фактори, внутрішні фактори, SWOT-аналіз, напрями підвищення конкурентоспроможності.

Юрескул Юлія, Однолько Вікторія

ФАКТОРЫ КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТИ ЭЛЕКТРОМОНТАЖНОГО ПРЕДПРИЯТИЯ

В статье рассмотрены научные подходы относительно определения понятия конкурентоспособности предприятия. Определены ключевые факторы конкурентоспособности субъектов хозяйствования, сосредоточено внимание на их группировке по разным критериям. Дана характеристика внешней и внутренней среды предприятия. Проведен анализ внешних и внутренних факторов, которые оказывают влияние на конкурентоспособность предприятия, которое работает на рынке электромонтажных услуг в городе Одесса. Такой анализ дает возможность исследовать не только процессы преобразования, протекающие во внутренней среде предприятия, в том числе и результаты его деятельности, но и динамику изменений, связанную с внешней средой, в которой функционирует предприятие, для своевременного и адекватного реагирования на все изменения, которые происходят. Проведен SWOT-анализ деятельности электромонтажной компании «РА-КУРС ПЛЮС». По результатам влияния внешних и внутренних факторов, выявлены сильные и слабые стороны, угрозы и возможности деятельности электромонтажного предприятия. Сформулированы дальнейшие стратегии развития электромонтажного предприятия «РА-КУРС ПЛЮС», с целью ведения, в дальнейшем, эффективной хозяйственной деятельности и повышения уровня его конкурентоспособности. Обоснованы факторы успеха исследуемого предприятия. Определены основные условия обеспечения конкурентоспособности предприятия, которое проводит свою

хозяйственную деятельность на рынке электромонтажных услуг, и предложены главные мероприятия по повышению конкурентоспособности анализируемого предприятия. Для разработки общей стратегии повышения конкурентоспособности электромонтажного предприятия «РА-КУРС ПЛЮС», предложено определить результат фокусирования на внутренних факторах конкурентоспособности: маркетинговая деятельность; менеджмент; система управления; экономическая безопасность; репутация предприятия; финансовая, инновационная и инвестиционная деятельность; корпоративная культура; квалификация персонала; конкурентная стратегия.

Ключевые слова: конкурентоспособность, электромонтажное предприятие, внешние факторы, внутренние факторы, SWOT-анализ, направления повышения конкурентоспособности.

Yureskul Yuliia, Odnolko Victoria

FACTORS OF COMPETITIVENESS OF THE ELECTRICAL ENTERPRISE

The article describes scientific approaches regarding the definition of the concept of competitiveness of the enterprise. Key factors of competitiveness of economic entities are defined, focuses attention on their grouping of the different criteria. Characteristics of the external and internal environment of the enterprise are given. Analyzed of the external and internal factors, that influence of competitiveness of the enterprise, which works in the market of electrical installation services in the city of Odessa. Such an analysis enables investigated don't only transformation processes, that occurring in the internal environment of the enterprise, including the results of its activities, but also the dynamics of change, that is related to the external environment, in which the enterprise operates, for timely and adequate responding to all the changes, that are occurring. SWOT-analysis of the activity of the wiring company «RA-CURS PLUS» has been conducted. As a result of the influence external and internal factors, were identified strengths and weaknesses, threats and opportunities activity of the wiring company. Further strategies development of the wiring company «RA-CURS

PLUS» are formulated, for the purpose of conducting, further, effective economic activity and increasing its competitiveness. The factors of success of the investigated enterprise are grounded. Defined the main conditions for ensuring of competitiveness of the enterprise, which holds its own economic activity in the market of electrical installation services, and proposed the main events to increase of competitiveness of the analysis enterprise. To develop a common strategy increasing the competitiveness of the wiring company «RA-CURS PLUS», it is suggested to determine the result of focusing on internal competitiveness: marketing activity; management; management system; economic security; reputation of the enterprise; financial, innovation and investment activities; corporate culture; qualification of staff; competitive strategy.

Keywords: competitiveness, electrical installation company, external factors, internal factors, SWOT-analysis, directions of competitiveness increase.

Постановка проблеми. Проблема підвищення конкурентоспроможності суб'єктів господарської діяльності стає все більш актуальною в сучасній ринковій економіці. Ситуація на ринку в країні багато в чому залежить від конкурентної боротьби. Щоб ефективно функціонувати в умовах жорсткої конкуренції, підприємство має завойовувати і утримувати конкурентні переваги. У зв'язку з цим ключовою умовою ефективного розвитку для кожного підприємства стає ідентифікація наявних конкурентних переваг за допомогою глибокого дослідження основних факторів, що впливають на його конкурентоспроможність.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Конкурентоспроможності підприємств завжди приділялася велика увага. Певний внесок у розвиток теорії управління конкурентоспроможністю внесли К. Бері, Д. Дей, Ж.-Ж. Ламбен, М. Портер, А. Пулфорд, Дж. Еткінсон. Питання конкурентоспроможності займають значне місце в працях таких зарубіжних вчених, як В. Ансофф, А. Дайан, П. Друкер, Б. Карлофф, Ф. Котлер, М. Мескон, Ф. Роджерс, Р. Уотерман, А. Уотерман, І. Шумпетер та ін. Проблемами конкурентоспроможності підприємства займалися російські дослідники (В. С. Андріанов, М. І. Гельвановский, А. П. Градов,

А. Селезньов, Р. А. Фатхутдінов, А. Юданов А.Ю.) та українські вчені (С.М. Клименко, О.С. Дуброва, Д.О. Барабась, Т.В. Омеляненко, А.В. Вакуленко, І.З. Должанський, Т.О. Загорна).

Невирішені раніше частини загальної проблеми.

Необхідно відзначити, що поряд із значною кількістю робіт, присвячених досвіду досягнення конкурентних переваг суб'єктами господарювання, тільки їх невелике число враховують специфіку розвитку конкурентоспроможності на вітчизняних підприємствах. Також аналіз літературних джерел показує, що залежно від наукових поглядів автори по-різному обґрунтовують комплекс факторів, що впливають на конкурентоспроможність підприємств різних галузей економіки.

Постановка завдання. Метою статті є дослідження факторів, які впливають на конкурентоспроможність електромонтажного підприємства.

Виклад основного матеріалу дослідження.

Конкурентоспроможність відображає ефективність функціонування підприємства, продуктивність використання всіх видів ресурсів. Конкурентоспроможність підприємства не має абсолютного вимірника, вона може визначатися за окремими параметрами діяльності фірми.

На думку О.Г. Янкового, конкурентоспроможність підприємства – це здатність виробляти й реалізовувати свою продукцію швидко, дешево, якісно, продавати її в достатній кількості, при високому технологічному рівні обслуговування. Конкурентоспроможність підприємства – це можливість ефективно розпоряджатися власними й позиковими ресурсами в умовах конкурентного ринку [8, с.7].

Л. М. Калашникова зазначає, що конкурентоспроможність підприємства – це комплексне поняття, яке обумовлено системою і якістю управління, якістю продукції, широтою і глибиною асортименту, стабільним фінансовим станом, здатністю до інновацій, ефективним використанням ресурсів, цілеспрямованою роботою з персоналом, рівнем системи товароруху і сервісу, іміджем фірми [2, с.15].

Х. А. Фасх'єв під конкурентоспроможністю підприємства розуміє як реальну, так і потенційну здатність компанії розробляти, виготовляти, збувати і обслуговувати в конкретних сегментах

ринку конкурентоспроможні вироби, тобто товари, що перевершують за якісно-ціновими параметрами свої аналоги і користуються більш пріоритетним попитом у споживачів [6, с. 75].

Під факторами, що впливають на конкурентоспроможність підприємства, розуміють явища або процеси зовнішнього та внутрішнього середовища, які викликають зміну рівня конкурентоспроможності підприємства. Вивчення цих факторів дає змогу визначити, наскільки вони сприяють або перешкоджають досягненню конкурентоспроможності підприємства.

На думку французьких економістів А. Олів'єс, А. Дайан і Р. Урсе, ключових факторів конкурентоспроможності підприємства має бути вісім [4, с. 284]:

- концепція товару і послуги, на якій базується діяльність підприємства;
- якість, що виражається у відповідності продукту високому рівню товарів ринкових лідерів і яка виявляється шляхом опитувань і порівняльних тестів;
- ціна товару з можливою націнкою;
- фінанси – як власні, так і позикові;
- торгівля – з точки зору комерційних методів і засобів діяльності;
- післяпродажне обслуговування, що забезпечує підприємству постійну клієнтуру;
- зовнішня торгівля підприємства, що дозволяє йому позитивно управляти відносинами з органами влади, пресою і громадською думкою;
- передпродажна підготовка, яка свідчить про здатність підприємства не тільки передбачати запити майбутніх споживачів, але і переконати їх у своїх виняткових можливостях задовольнити ці потреби.

На конкурентоспроможність підприємства впливає безліч факторів, але в першу чергу усі ці фактори можна умовно розділити на зовнішні й внутрішні.

Під зовнішніми факторами конкурентоспроможності розуміють сукупність суб'єктів господарювання, економічних, суспільних і природних умов, національних і міждержавних інституціональних структур та інших зовнішніх умов і чинників, що діють у глобальному оточенні та здійснюють вплив або можуть вплинути на функціонування підприємства. Основними

зовнішніми факторами впливу на конкурентоспроможність підприємства є наступні:

- економічна політика держави, що включає основні напрямки – розвиток фінансової системи, митне регулювання, кредитна політика, податкова система, державне страхування;

- формування нормативно-правової бази, що забезпечує ефективний розвиток господарюючих суб'єктів, створення системи державної стандартизації і сертифікації, юридичний захист вітчизняних виробників;

- соціально-політична ситуація, яка характеризує ступінь стабільності політичного життя суспільства, умови соціальної стійкості різних верств населення.

Внутрішні фактори конкурентоспроможності – це об'єктивні критерії, які визначають можливості підприємства із забезпечення власної конкурентоспроможності. Внутрішніми факторами, що визначають конкурентоспроможність підприємств, є:

- в сфері виробництва: забезпеченість основними фондами, темпи оновлення та модернізації устаткування, середньогалузевий показник продуктивності праці, якість товарів, що випускаються, стан керуючих і контролюючих систем, рівень використання виробничих потужностей, рівень виробничих витрат, середньогалузева рентабельність;

- в сфері фінансової стійкості: ліквідність підприємства, ділова і інвестиційна активність, платоспроможність;

- в сфері товарної та маркетингової політики: використання сучасних маркетингових інструментів, ділова репутація виробників, якість обслуговування споживачів, збалансований асортимент продукції, рівень витрат на науково-технічні розробки [1, с.101].

С.М. Клименко зазначає, що внутрішніми факторами конкурентоспроможності підприємство може самостійно і повністю керувати. Виникнення та інтенсивність прояву внутрішніх чинників безпосередньо залежить від діяльності підприємства, стану його ресурсної бази, характеру організації системи стратегічного управління, системи загального менеджменту тощо. Тобто, ці фактори характеризують умови внутрішнього середовища підприємства і, з точки зору його конкурентоспроможності, характеризують можливість та

ефективність адаптації підприємства до умов зовнішнього середовища. Саме ця група чинників є найбільш значимою для забезпечення стійких конкурентних позицій підприємства, оскільки ці чинники є об'єктом активного впливу з боку самого підприємства [3, с.332].

Конкурентоспроможність як економічне явище характерне для будь-якого підприємства, яке працює в умовах ринкової економіки. Проблема підвищення рівня конкурентоздатності характерна й для підприємств, що займаються електромонтажними роботами, які можна визначити як комплекс спеціальних будівельних робіт, що виконуються при спорудженні та реконструкції будівель та споруд різного призначення та пов'язані з монтажем електричних мереж та електрообладнання.

Галузь електромонтажу є однією з важливих складових житлового та промислового будівництва. Електромонтаж відноситься до числа важливих галузей і його продукт визначає рівень розвитку народного господарства країни. Електромонтаж забезпечує розвиток інфраструктури населених пунктів, житлових будинків, споруд, зв'язує промисловість з електрогенеруючими компаніями. Продукт підприємств даної галузі грає вирішальну роль в реалізації досягнень науково-технічного прогресу у всіх областях господарства. Електромонтаж є необхідною складовою виробництва. Його розвиток характеризує як рівень розвитку електричних мереж країни, так і забезпечення її безпеки [7, с.100].

Одним із підприємств, що працює на ринку електромонтажу Одеської області, є компанія «РА-КУРС ПЛЮС», яка пропонує: постачання устаткування, проектування і монтаж систем розподілу електроенергії, монтаж систем «тепла підлога», проектування і монтаж систем блискавкозахисту, проектування і монтаж систем заземлення. Електромонтажне підприємство «РА-КУРС ПЛЮС» здійснює свою діяльність не ізольовано від інших об'єктів чи сил, а під впливом найрізноманітніших факторів зовнішнього та внутрішнього середовища, які впливають на його конкурентоспроможність.

Поняття зовнішнього середовища підприємства визначають декілька груп факторів: економічні, політико-

правові, техніко-екологічні. Результати аналізу впливу цих факторів на конкурентоспроможність електромонтажного підприємства «РА-КУРС ПЛЮС» представлені у таблиці 1.

Таблиця 1

Аналіз впливу факторів зовнішнього середовища на конкурентоспроможність електромонтажного підприємства «РА-КУРС ПЛЮС»

Фактори зовнішнього середовища	Стан фактору	Тенденція розвитку	Характер впливу
1	2	3	4
Економічні			
Інфляція	Рівень інфляції в 2017 році склав 13,7 %	Зростання	Негативно впливає на розмір доходів підприємства
Конкуренція	Ринок електромонтажних робіт в Україні характеризується достатньо високим рівнем конкуренції.	Зростання	Велика конкуренція заважає підприємству ефективно здійснювати свою діяльність
Ринок праці	Спостерігається нехватка кваліфікованих спеціалістів-електромонтажників	Дефіцит	Необхідність пошуку необхідних спеціалістів за допомогою рекрутингових агентств та підвищення кваліфікації працівників
Споживачі	Споживачами послуг фірми є юридичні та фізичні особи	Збільшення	Зростання обсягу попиту сприяє отриманню більшого прибутку
Споживачі	Споживачами послуг фірми є юридичні та фізичні особи	Збільшення	Зростання обсягу попиту сприяє отриманню більшого прибутку
Постачальники	Постачальниками є фірми, які постачають необхідне обладнання, оргтехніку та програмне забезпечення, канцелярські товари, а також електромережі, водоканал.	Зростання	Великий вибір постачальників дозволяє маневрувати і вибрати найбільш вигідних
Контактні аудиторії	Власники визначають стратегію діяльності компанії. Профспілка відстоює інтереси працівників. Журналісти	Підвищення	Збільшення інтересу до діяльності компанії

Продовж. табл. 1

1	2	3	4
	висвітлюють діяльність компанії в різних сферах		позитивно впливає на її господарську діяльність.
Інвестиційна привабливість підприємства	Характеризує привабливість підприємства зі сторони потенційних інвесторів	Зростання	Збільшення інвестицій допоможе зміцнити фінансове положення підприємства
Політико-правові			
Стан законодавства	Законодавчі акти, прийняті на рівні держави регулюють діяльність суб'єктів господарювання і підприємство керується ними в процесі своєї діяльності	Постійне доопрацювання законодавчої бази та її зміна	Прогалини в законах дають підставу для корупції та кримінальної діяльності. Необхідно постійно моніторити зміни, які вносяться в законодавство
Політична ситуація	Для України 2018 рік – передвиборний. У 2019 році країну очікують президентські і парламентські вибори. Близькість голосування, за прогнозами експертів, буде відкладати серйозний відбиток на політичну ситуацію в	Постійна зміна	Впливає на обсяги надання послуг, на стабільність функціонування підприємства
Техніко-екологічні країні			
Науково-технічний прогрес	Науково-технічний прогрес широко використовується в електромонтажних роботах діяльності, в тому числі і в компанії «РА-КУРС ПЛЮС»	Зростання	Впровадження досягнень НТП в практичну діяльність підприємства та проведення науково-технічних досліджень. Все це характеризує підприємство з позитивної сторони
Екологічний фактор	Підприємство зацікавлене в збереженні навколишнього природного середовища	Зростання	Мінімізація негативного впливу на довкілля в процесі здійснення

Продовж. табл. 1

1	2	3	4
			електромонтажних робіт. Впровадження природоохоронних заходів.

Аналіз впливу факторів зовнішнього середовища дає можливість передбачити загрози, що з'являються на ринку, терміново реагувати на них, а також в подальшому розробити певний перелік заходів, які здатні не лише враховувати ці загрози, а й уникнути їх, отримавши з цієї ситуації певну користь.

Проаналізувавши таблицю 1, можна стверджувати, що найбільший негативний вплив на конкурентоспроможність електромонтажного підприємства «РА-КУРС ПЛЮС» у зовнішньому середовищі мають: зростання рівня інфляції в країні; велика конкуренція на ринку електромонтажних послуг та дефіцит кваліфікованих працівників.

До внутрішнього середовища відносяться суб'єкти, сили і ситуаційні фактори, які діють всередині підприємства. Це середовище є контрольованим з боку керівництва електромонтажного підприємства «РА-КУРС ПЛЮС». Аналіз факторів внутрішнього середовища електромонтажного підприємства «РА-КУРС ПЛЮС» представлений у таблиці 2.

Дослідження впливу факторів внутрішнього середовища дозволяє оцінити можливості підприємства, швидко реагувати на дії конкурентів, залучаючи всі наявні резерви та використовуючи інші можливості. Як бачимо з таблиці 2, майже всі фактори внутрішнього середовища впливають позитивно на конкурентоспроможність електромонтажного підприємства.

Метод SWOT – аббревіатура від англійських слів: сила (Strength), слабкість (Weakness), можливості (Opportunities) і загрози (Threats), дозволяє провести спільне вивчення факторів внутрішнього й зовнішнього середовища підприємства. Методологія SWOT припускає виявлення і конкретизацію сильних і слабких сторін підприємства, а також зовнішніх загроз і можливостей, після чого можливе встановлення ланцюжків зв'язків між ними, які надалі можна використати для формування стратегії підприємства. SWOT-аналіз спрямований на визначення (у загальних рисах)

корпоративної стратегії підприємства з урахуванням впливу зовнішнього та внутрішнього середовища. Мета його – сформулювати основні напрямки розвитку підприємства через систематизацію наявної інформації про сильні й слабкі сторони підприємства, а також потенційні можливості і загрози.

Таблиця 2

Аналіз впливу факторів внутрішнього середовища на конкурентоспроможність електромонтажного підприємства «РА-КУРС ПЛЮС»

Фактори внутрішнього середовища	Стан фактору	Тенденція розвитку	Характер впливу
Працівники фірми	Рівень кваліфікації працівників достатньо високий, майже всі працівники характеризуються значним досвідом роботи в сфері здійснення електромонтажних робіт	Підвищення кваліфікації	Високий рівень кваліфікації та досвід роботи зміцнює імідж підприємства «РА-КУРС ПЛЮС»
Цілі	Основними цілями підприємства є його розвиток, підвищення конкурентоздатності і фінансової стійкості. Компанія ставить перед собою цілі, як в довгостроковому, так і в короткостроковому періоді.	Розвиваються	Цілепокладання допомагає підприємству «РА-КУРС ПЛЮС» розвиватися та підвищувати рівень своєї конкурентоздатності
Технологія	Технологія надання електромонтажних послуг в компанії «РА-КУРС ПЛЮС» достатньо відпрацьована і характеризується великим рівнем продуктивності та надійності.	Розвиток	Розвиток технології сприяє збільшенню ефективності діяльності фірми
Структура	Організаційна структура компанії «РА-КУРС ПЛЮС» являється	Постійна	Організаційна структура повністю відповідає цілям
	лінійно-функціональною	Постійна	діяльності фірми та забезпечує чітке делегування повноважень і відповідальності.
Ресурси	На даний момент часу компанія «РА-КУРС ПЛЮС» відчуває нехватку фінансових ресурсів, що визвано високим рівнем конкуренції і відповідно зниженням валового прибутку.	Зниження	Нехватка фінансових ресурсів негативно впливає на розвиток фірми
Атмосфера в колективі	Характеризує відношення між співробітниками фірми	Нормальна	Дружня атмосфера сприяє збільшенню продуктивності праці

Широке застосування та розвиток SWOT-аналізу пояснюються такими причинами: стратегічне управління пов'язане з великими обсягами інформації, яку потрібно збирати, обробляти, аналізувати, використовувати, а відтак виникає потреба пошуку, розробки та застосування методів організації такої роботи [3, с.64].

На основі аналізу впливу факторів внутрішнього та зовнішнього середовища на конкурентоспроможність підприємства проведемо SWOT-аналіз діяльності компанії «РА-КУРС ПЛЮС». Занесемо в таблицю 3 аналітичні показники «SWOT-аналізу» електромонтажного підприємства «РА-КУРС ПЛЮС», і зробимо порівняння: сила і можливості, сила і погрози, слабкість і можливості, слабкість і погрози.

Аналізуючи отримані результати в таблиці 3, можна зробити такі висновки: оскільки підприємство «РА-КУРС ПЛЮС» вже досить довгий час працює на електромонтажному ринку, то у компанії сформувався позитивний імідж, збільшився асортимент послуг, надання електромонтажних послуг стало більш якісним. Тому фірма має можливість виходу на нові ринки та розширення клієнтури. Негативним фактором є те, що на підприємстві недостатньо розвинена рекламна діяльність, але це можна виправити, адже у фірми є в наявності вільні грошові кошти. Конкуренція на електромонтажному ринку дуже висока, тому існує погроза зменшення обсягів здійснення електромонтажних робіт та зменшення долі ринку. Цьому не сприяє й політична ситуація в країні, а також низький рівень доходів населення. Висока кваліфікація персоналу, достатня кредитоспроможність та постійність клієнтів дають змогу фірмі підтримувати конкурентоздатність.

Отже, для компанії «РА-КУРС ПЛЮС» характерні як сильні, так і слабкі сторони. Сильні сторони проявляються в системі управління, маркетингу та корпоративній культурі. Слабкі сторони характерні для фінансово-економічної діяльності. Також підприємство «РА-КУРС ПЛЮС» має значні фактори успіху: досвід роботи в реалізації систем розподілу електроенергії для промислових підприємств, об'єктів житлового фонду та торгово-розважальних комплексів; виконання повного комплексу робіт по монтажу автоматизованих систем управління; регулярне підвищення

кваліфікації персоналу за допомогою семінарів; суворе виконання договірних зобов'язань перед замовником.

Таблиця 3

Матриця SWOT-аналізу електромонтажного підприємства «РА-КУРС ПЛЮС»

<p>Можливості і погрози</p> <p>Сильні і слабкі сторони</p>	<p>Можливості (O)</p> <p>1) вихід на нові ринки, 2) розширення асортименту електромонтажних послуг, 3) збільшення клієнтури, 4) реалізація нових інвестиційних проєктів, 5) вертикальна інтеграція, 6) рекламна компанія.</p>	<p>Погрози (T)</p> <p>1) зростаючий конкурентний тиск, 2) нестабільність політичного курсу, 3) зміна потреб і смаків споживачів, 4) низький рівень доходів населення, 5) зменшення обсягів надання послуг, 6) несприятлива стратегічна політика фірми.</p>
<p>Сильні сторони (S)</p> <p>1) доступність електромонтажних послуг, 2) великий асортимент електромонтажних послуг, 3) якість електромонтажних послуг, 4) висока кваліфікація персоналу, 5) нормальна морально-психологічна атмосфера колективу, 6) достатня кредитоспроможність фірми, 7) постійні клієнти, 8) хороша репутація фірми.</p>	<p>стратегія росту стратегія диверсифікації стратегія цінового лідерства</p>	<p>скорочення обсягів надання послуг обмеження росту стратегія виживання стратегія стабілізації</p>
<p>Слабкі сторони (W)</p> <p>1) відсутність реклами, 2) низька конкурентоздатність, 3) складність організаційної структури, 4) відсутність прагнення до модернізації, 5) відсутність професійного регулярного менеджменту, 6) проблеми в фінансовій сфері.</p>	<p>стратегія розвитку ринку Стратегія слідування за конкурентами Стратегія диверсифікації та інтеграції</p>	<p>вихід з ринку стратегія виживання</p>

Можна стверджувати, що у підприємства є суттєвий економічний потенціал та реальні перспективи розвитку. Тому з

метою підвищення конкурентоспроможності електромонтажної компанії «РА-КУРС ПЛЮС» доцільно запропонувати наступні заходи:

- ґрунтовне вивчення запитів споживачів і аналіз конкурентів;
- розробка обґрунтованої рекламної політики;
- розширення асортименту електромонтажних послуг;
- покращення якісних характеристик електромонтажних робіт;
- модернізація електричного обладнання;
- всебічне зниження витрат;
- вдосконалення обслуговування у процесі післяпродажного сервісу;
- підвищення якості управління;
- удосконалення зв'язків із зовнішнім середовищем;
- удосконалення організації інноваційної діяльності;
- впровадження нових інформаційних технологій;
- впровадження нових фінансових і облікових технологій;
- аналіз ресурсомісткості кожного виду електромонтажних робіт і впровадження енергозберігаючих технологій;
- підвищення організаційно-технічного рівня здійснення електромонтажних робіт;
- розвиток логістики.

Висновки.

Конкурентоспроможність електромонтажного підприємства доцільно розглядати як його здатність пристосовуватись до нових умов господарювання, використовувати свої конкурентні переваги і перемагати в конкурентній боротьбі на ринку електромонтажних робіт, максимально ефективно використовувати ресурси, якомога повно задовольняючи потреби клієнтів шляхом аналізу структури ринку і гнучко реагуючи на зміну його кон'юнктури.

Всі фактори, які впливають на конкурентоспроможність електромонтажного підприємства можна поділити на два види: зовнішні, прояв яких в малій мірі залежить від організації, і внутрішні, які майже цілком визначаються керівництвом підприємства. Результати проведеного дослідження говорять про те, що найбільш сильними сторонами компанії «РА-КУРС

ПЛЮС» є асортимент електромонтажних послуг, досвід роботи на ринку, психологічний клімат в колективі та умови праці. Слабкими сторонами є відсутність чіткої стратегії розвитку підприємства, погана організація маркетингу та недостатність грошових коштів.

Таким чином, для підвищення конкурентоспроможності підприємства «РА-КУРС ПЛЮС» необхідно розробляти і впроваджувати комплексну систему заходів, спрямованих на збільшення прибутковості від здійснення електромонтажних робіт. Можна стверджувати, що високий ступінь прихильності покупців до послуг фірми, зростання реальних грошових доходів населення та правильна організація стратегії діяльності підприємства призведе до збільшення обсягів реалізації електромонтажних робіт.

А покращення діяльності фірми та її місця на електромонтажному ринку Одеського регіону стимулюватиме стабільність господарської діяльності та підвищення конкурентоспроможності підприємства.

Перспективи подальших досліджень. Для розробки загальної стратегії підвищення конкурентоспроможності електромонтажного підприємства, що становить основу подальших досліджень, доцільно визначити результат фокусування на внутрішніх факторах конкурентоспроможності, таких як: маркетингова діяльність; якість менеджменту; система управління; економічна безпека; репутація підприємства; фінансова, інноваційна та інвестиційна діяльність; корпоративна культура; персонал; конкурентна стратегія; технологія; збутова мережа.

Література

1. Ашмарина С.И. Основные факторы обеспечения конкурентоспособности предприятий строительной отрасли / С.И. Ашмарина, А.В. Шепелев // Вестник Самарского государственного экономического университета. – 2010. – № 7. – С. 100–105.

2. Калашникова Л. М. Конкурентоспособность предприятий и их продукции / Л. М. Калашников // Машиностроитель. – 2003. – №11. – С. 15–18.

3. Клименко С.М. Управління конкурентоспроможністю підприємства: Навчальний посібник / С.М. Клименко, О.С. Дуброва, Д.О. Барабась. – К.: КНЕУ, 2006. – 527 с.

4. Писаревський І.М. Стратегічний менеджмент: Підручник / І.М. Писаревський, О.М.Тищенко, М.М. Покоłodна. – Х.: ХНАМГ, 2009. – 287 с.

5. Сысоева Е.А. Факторы конкурентоспособности предприятия: подходы и составляющие / Е.А. Сысоева // Экономические науки. – 2010. – №12 (73). – С.283–287.

6. Фасхийев Х. А. Определение конкурентоспособности предприятия / Х. А. Фасхийев // Маркетинг в России и за рубежом. – 2009. – №4. – С. 75–83.

7. Цивінський К. В. Функціональна структура АСУ електромонтажним виробництвом / К. В. Цивінський // Проблеми інформатизації та управління. – 2010. – №4. – С.100–104.

8. Янковий О.Г. Конкурентоспроможність підприємства: оцінка рівня та напрями підвищення: монографія / О.Г. Янковий. – Одеса: Атлант, 2013. – 470 с.

1. Ashmarin S.I. The main factors of ensuring the competitiveness of enterprises in the construction industry / S.I. Ashmarin, A.V. Shepelev // Bulletin of the Samara State Economic University. – 2010. – №7. – P. 100–105.

2. Kalashnikova LM Competitiveness of enterprises and their products / LM Kalashnikov // Mashinostroitel. – 2003. – № 11. – P. 15–18.

3. Klymenko S.M. Managing the Competitiveness of an Enterprise: Textbook / SM Klymenko, O.S. Dubrova, D.O. Barbaz – K. : KNEU, 2006. – 527 p.

4. Pisarevsky I.M. Strategic Management: Textbook / I.M. Pisarevsky, О.М.Тishchenko, М.М. Chopped - Kh. : KHNAMG, 2009 – 287 pp.5. Sysoeva EA Factors of enterprise competitiveness: approaches and components / E.A. Sysoeva // Economic sciences. – 2010. – №12 (73). – P.283–287.

6. Faskhiev Kh. A. Determination of enterprise competitiveness / Kh. A. Faskhiev // Marketing in Russia and abroad. – 2009. – №4. – P. 75–83.

7. Tsivinskiy K.V. Functional structure of the control system of the electrical installation / K.V. Tsivinsky // Problems of informatization and control. – 2010. – №4. – P.100–104.

8. Jankovyi O.G. Competitiveness of the enterprise: assessment of the level and directions of improvement: monograph / O.G. Jankovyi – Odesa: Atlanta, 2013. – 470 p.

25.06.2018

УДК 338.58:65.014

JEL Classification: M400

Яблонська Наталя, Ковальова Анастасія

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ ТА УПРАВЛІННЯ ВИТРАТАМИ ПІДПРИЄМСТВА

Дана стаття присвячена розкриттю проблеми витрат на підприємствах, та розумінню завдяки чому вони формуються та які шляхи їх скорочення існують. Оскільки питання скорочення витрат в ринковій економіці посідає одне з перших місць, тому що чим ефективніше будуть використані ресурси підприємства тим конкурентоздатнішим воно буде в порівнянні з іншими. На основі цього можна сформуванати розуміння про актуальність даного питання.

У статті розглянуто категорію собівартості продукції та шляхи її зниження, методи обліку витрат які використовуються в найрозвиненіших країнах світу, таких як: стандарт-костинг, директ-костинг, система Just In Time (точно вчасно), АВС-костинг, функціонально-вартісний аналіз (ФВА), таргет-костинг, кайзен-костинг (Kaizen Costing), основні переваги даних методів та їх недоліки, слід також звертати увагу на їх особливості та направленість більшості на мотиваційне сприяння роботи персоналу, також існують певні причини чому вони не використовуються на Українських підприємствах. Розглянуто алгоритм аналізу витрат. Розглянуто види витрат на прикладі однієї з найбільш розвинутої галузі харчової промисловості в